

תמיכה בספרים לשנת תשפ"א

השנה המרכזית תמך בשני ספרים מצטיינים העומדים לצאת לאור :

הספר הראשון הוא פרי עטה של ד"ר רונית עיר-שי (נעמת), "אישה" או "חוה"? סוגיית ההפלות בשיח ההלכתי-האורתודוכסי במאה העשרים מפרספקטיבה מגדרית, העתיד לראות אור בקרוב בהוצאת מאגנס.

ספר זה הינו ניסיון ראשון מסוגו להציג מחקר הלכתי מקיף ומעמיק בסוגיית ההפלות מפרספקטיבה מגדרית. בלקחו כנקודת מוצא את הטענה לפיה ההלכה משקפת נקודות מבט גבריות והטיות מגדריות על בסיס זה, הוא בוחן השפעת תפיסות מגדריות על עיצובם של פסקי הלכה בני זמננו בשאלת ההפלות לאור תיאוריות ביו-אתיות, שמרניות, ליברליות ופמיניסטיות וכן לאור תפיסות של פמיניזם משפטי והביקורת הפמיניסטית על האפיסטמולוגיה השלטת.

הספר מנתח את המשמעותיות המגדריות העולות מן הפסיקה המחמירה במאה העשרים ואת האופן בו הן מבנות את האישה. טענתו היא כי עמדה הלכתית הרואה את איסור הפלה כאיסור דאורייתא מצמצמת את רעיון קדושת החיים למונחים ביולוגיים גרידא ובכך מבליטה את ההתייחסות לאישה בעיקר כאל ישות פריונית. מחקר זה מצביע על שאלות שטרם נשאלו: מהי תפיסת הפוסקים את הנשיות בכלל ובהקשר הספציפי של הפלות; היכן ממוקמים צרכיה של האישה במערך שיקוליהם של הפוסקים; האם היא נתפסת כסובייקט, כבעלת אינטרסים ורצונות משלה, או שמא אלה נתפסים כבלתי רלבנטיים ומנוכסים לטובת הקולקטיב (המשפחה, העם היהודי)? שאלות אלה מהוות את התשתית לדיון בספר זה ולמרות שעיקר עיסוקו הוא בסוגיית ההפלות המחברת מציעה לראות בכך הדגמה לשאלת גבריותו של השיח ההלכתי בכלל.

הספר השני על הבתולים: מין מגדר וזהות בתרבות היהודית באשכנז בימי הביניים, נכתב בידי ד"ר אביטל דוידוביץ'אשד ועתיד לראות אור בהוצאת כרמל.

הספר פורש את הפואטיקה והפוליטיקה שעיצבו את מושג הבתולים בתרבות היהודית, תוך התמקדות בהקשר ההיסטורי הייחודי של מרחב התרבות האשכנזית באירופה הנוצרית בימי הביניים התיכונים (בין המאות השתים-עשרה והחמש-עשרה). מתוך ניתוח אינטגרטיבי של מקורות ימי ביניים מגוונים, משרטט ספר זה את מערכת הזיקות בין הערכים החברתיים, הכלכליים, הפוליטיים, הדתיים והאסתטיים שעיצבו את מושג הבתולים בתרבות היהודית באחת התקופות הסוערות ביותר שלה, ומצביע על הדרכים הגלויות והסמויות שבהן מכלול מורכב זה של כוחות תרבותיים השפיע על עיצובו של הגוף הנשי, על משטור הארוס, על עיצוב הפולחן הדתי ועל הגדרת גבולות הנורמטיביות החברתית.